

Comisia de stat a aprobat proiectul Strategiei Naționale de Dezvoltare Durabilă a Complexului Agroindustrial

Comisia de stat pentru elaborarea proiectului Strategiei Naționale de Dezvoltare Durabilă a Complexului Agroindustrial, convocată miercuri într-o ședință prezidată de premierul Tarlev, a aprobat proiectul Strategiei. Documentul urmează a fi prezentat Guvernului până la 1 octombrie.

Strategia va avea cinci compartimente ce vizează situația actuală în sectorul agroindustrial, obiectivele privind dezvoltarea durabilă a acestuia, politicile promovate, indicii de performanță în dezvoltarea durabilă a complexului agroindustrial. De asemenea, urmează să fie elaborat un plan de acțiuni în vederea implementării Strategiei.

Ministrul Agriculturii și Industriei Alimentare, Anatolie Gorodenco, a comunicat că la elaborarea conceptului Strategiei a fost consultată opinia Academiei de Științe, partenerilor sociali, ONG-urilor din domeniu, precum și a experților internaționali. De asemenea, grupul de lucru a studiat experiența altor state în scopul preluării bunelor practici.

Este necesar de determinat căile și mecanismele de dezvoltare a unei agriculturi durabile, luând în considerație că în sectorul rural activează cca 60 la sută din populația Moldovei, a menționat Vasile Tarlev.

Șeful Executivului a subliniat că securitatea alimentară a statului, în condițiile limitate de terenuri arabile, poate fi asigurată doar dacă agricultura va purta un caracter intensiv. În acest context, se impune extinderea irigației, aplicarea eficientă a îngrășămintelor, mecanizarea agriculturii, protecția plantelor, crearea și implementarea noilor soiuri de hibrizi, aplicarea în practică a realizărilor științifice și inovatoare.

Alte priorități, evidențiate de premier vizează dezvoltarea piețelor de desfacere a producției agricole, inclusiv prin crearea în localitățile rurale a întreprinderilor mici și mijlocii de prelucrare; aplicarea mecanismelor eficiente de subvenționare a ramurilor, în funcție de prioritățile determinate, orientate spre susținerea producției competitive etc.

Comisia de Stat pentru elaborarea proiectului Strategiei Naționale de Dezvoltare Durabilă a Complexului Agroindustrial a fost formată prin decret prezidențial la începutul lunii august.

Ministerul Finanțelor estimează veniturile la bugetul public național pe anul 2008 în sumă de peste 23 miliarde de lei

Veniturile globale ale bugetului public național pentru anul 2008 se estimează la 23 mlrd 308,6 mln lei, cu circa 1 675,4 milioane lei sau 7,7 % mai mult față de volumul preconizat pentru anul 2007, a comunicat ministrul Finanțelor Mihail Pop marți, 11 septembrie, în cadrul unei ședințe de lucru prezidate de șeful Executivului Vasile Tarlev.

Potrivit proiectului legii bugetului pentru anul 2008, elaborat de Ministerul Finanțelor, sunt planificate cheltuieli în valoare de 23 592,6 milioane lei, cu 3 963,3 milioane lei sau cu 20,7% mai mult față de cheltuielile aprobate pe anul 2007. "Creșterea volumului de cheltuieli a fost influențată de majorarea transferurilor la fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală cu 258 milioane lei, majorarea fondului de burse în școlile profesionale - cu 16,2 milioane lei, și pentru realizarea

programelor în domeniul științei și inovării se propun - cu 115,6 milioane lei".

Pentru investiții capitale în construcții din bugetul de stat în anul 2008 se vor direcționa în total 1 mlrd 146,8 mln lei, cu 389,7 mln lei sau cu 51,5 la sută mai mult decât a fost aprobat pe anul 2007. De asemenea, proiectul prevede o creștere a Produsului Intern Brut (PIB), pentru anul 2008, cu 7%, adică 56,8 miliarde lei, o rată medie anuală a inflației de 9,3 la sută și un curs de schimb mediu anual al valutei naționale - 12,2 lei pentru un dolar SUA.

Șeful Executivului, Vasile Tarlev, prezent la această ședință a cerut examinarea suplimentară a listei investițiilor capitale, precum și importanța racordării proiectului legii bugetului pe anul 2008 cu prevederile Planului Național de Dezvoltare, aflat la etapa finală de elaborare.

DECIZIA PRIVIND ALOCAREA URMĂTOAREI TRANȘE DE ÎMPRUMUT A FMI VA FI LUATĂ DUPĂ MISIUNEA DIN NOIEMBRIE

Decizia privind alocarea următoarei tranșe de împrumut a Fondului Monetar Internațional (FMI) pentru R.Moldova va fi luată în funcție de rezultatele misiunii de evaluare programate pentru finele lunii noiembrie curent, a declarat într-o conferință de presă rezidentul FMI în Moldova Johan Mathisen.

Rezidentul FMI a făcut să se înțeleagă că cel mai important subiect abordat de viitoarea misiune vor fi tendințele inflaționiste înregistrate în ultima perioadă.

GUVERNUL A SIMPLIFICAT MODUL DE IMPORT A PRODUSELOR CEREALIERE

Importatorii de cereale pot de acum încolo să aducă în țară loturile de cereale în baza unui singur certificat de conformare a calității importurilor, dar nu trei ca până acum.

În acest sens Guvernul a aprobat în un șir de simplificări la modul de import a produselor cerealiere, prin care a mai obligat structurile de stat, abilitate cu verificarea calității importurilor de cereale, să reducă termenul de eliberare a certificatelor de calitate de la 20 de zile la cinci zile.

MOODY'S: LIPSA DE CONSECUTIVITATE A REFORMELOR STRUCTURALE ÎNCETINEȘTE DEZVOLTAREA SECTORULUI PRIVAT DIN R.MOLDOVA

Agenția Internațională de evaluare Moody's constată lipsa reformelor structurale și o bază economică limitată în republica Moldova.

Moody's Investors Service a clasificat Republica Moldova la nivelul "speculativ". Asta din cauza bazei economice limitate a țării, necesității derulării reformelor structurale și vulnerabilității față de fluctuația prețurilor la resursele energetice, precum și dependenței energetice.

Natalia Catrinescu, Director al Direcției Generale Politici Macroeconomice și Programe de Dezvoltare, Ministerul Economiei și Comerțului:

Planul Național de Dezvoltare (PND) – obiectivul major este sporirea bunăstării populației

- PND este un document de planificare strategică și reprezintă o continuitate logică a SCERS, dar cu anumite accente și priorități noi
- O primă țintă este majorarea Produsului Intern Brut pe cap de locuitor.
- PND este un document european și este elaborat mai ales în țările care au aderat în ultimii ani la Uniunea Europeană
- În atingerea obiective mult va depinde de lucrul tuturor autorităților publice, a întreprinzătorilor, a oamenilor de rând

▶▶ pag. 2

Cum să ne apărăm de secetă?

La această întrebare ar fi vrut să știe răspunsul mulți dintre producătorii agricoli care vara aceasta și-au văzut culturile pârjolate de secetă. Din cauza caniculei au fost afectate 80% din terenurile agricole, ceea ce a dus la micșorarea în jumătate a producției preconizate. Daunele provocate de lipsa precipitațiilor au fost evaluate la 1 miliard de dolari, adică jumătate din bugetul public național. Totuși, întrebarea care se impune acum este alta. Ce lecție am învățat din situația creată în acest an și cum vom putea lupta cu asemenea calamități pe viitor?

▶▶ pag. 3

Natalia Catrinescu, Director al Direcției Generale Politici Macroeconomice și Programe de Dezvoltare, Ministerul Economiei și Comerțului:

Planul Național de Dezvoltare (PND) – obiectivul major este sporirea bunăstării populației

- PND este un document de planificare strategică și reprezintă o continuitate logică a SCERS, dar cu anumite accente și priorități noi
- O primă țintă este majorarea Produsului Intern Brut pe cap de locuitor
- PND este un document european și este elaborat mai ales în țările care au aderat în ultimii ani la Uniunea Europeană
- În atingerea obiective mult va depinde de lucrul tuturor autorităților publice, a întreprinzătorilor, a oamenilor de rând

La începutul anului curent Ministerul Economiei și Comerțului și-a propus un scop ambițios de a elabora în mai puțin de un an Planul Național de Dezvoltare pentru anii 2008-2011. Spuneți-ne la ce etapă de lucru vă aflați acum și în ce măsură scopul anunțat atunci are șanse să fie realizat?

Mai întâi de toate doresc să menționez că Planul Național de Dezvoltare (PND) are două componente: Proiectul de Strategie și Planul de Acțiuni. Fiecare dintre aceste componente are termeni diferiți de elaborare.

Procesul de elaborare a primului document - Proiectul de Strategie, a derulat la începutul acestui an, iar în luna mai a fost finalizat. În luna iunie-iulie a fost supus dezbaterilor, iar acum este în faza de definitivare, după care, în luna octombrie, urmează să fie adoptat de Parlament.

În ceea ce privește a doua componentă - Planul de Acțiuni, trebuie să precizez că în procesul de elaborare au fost implicate și autoritățile publice locale. Pe parcursul luni septembrie, documentul va fi examinat de o serie de comitete interministeriale, iar către luna noiembrie un prim proiect al Planului de Acțiuni urmează să fie definitivat. Următorul pas va fi aprobarea documentului prin hotărâre de Guvern.

Este un ritm foarte intens de lucru, cu implicarea mai multor sectoare și autorități, munca cărora trebuie coordonată în permanență.

De fapt, ce presupune un Plan Național de Dezvoltare? Care sunt domeniile prioritare vizate în această strategie și la ce servește ea?

Planul Național de Dezvoltare este un document de planificare strategică și reprezintă o continuitate logică a SCERS, dar cu anumite accente și priorități noi.

PND stabilește cinci priorități de bază:

1. Consolidarea unui stat democratic bazat pe principiul supremației Legii. Compartimentul prevede o serie de acțiuni și măsuri menite să amelioreze situația

în domeniul respectării drepturilor omului, modernizarea sistemului judecătoresc și combaterea corupției.

2. Reglementarea conflictului transnistrean și reintegrarea țării. Aceasta este o prioritate importantă, dar și singura rezultate a căreia nu depinde neapărat de noi. Atingerea acestui obiectiv depinde într-o măsură foarte mare de factorul politic.

3. Sporirea competitivității economiei naționale. Compartimentul include mai multe programe realizarea cărora va permite eliminarea a o serie de probleme cu care se confruntă, în prezent, sectorul privat. Este vorba, în special, de îmbunătățirea mediului de afaceri, de atragerea investițiilor, de promovarea exporturilor, de susținerea IMM, de sporirea eficienței întreprinderilor, de dezvoltarea sectorului de cercetare și inovare. În același timp, o atenție deosebită va fi acordată acțiunilor de îmbunătățire a infrastructurii, în special, cea de transport și energetică. Or, infrastructura este un factor de producție foarte important, dar care în ultimul timp a fost neglijat.

4. Dezvoltarea resurselor umane, creșterea gradului de ocupare și promovarea incluziunii sociale. Aici sunt prevăzute măsuri de îmbunătățire a situației în sectoarele de ocrotire a sănătății și educației, pe piața forței de muncă, în sectorul de protecție socială, inclusiv de asistență socială.

5. Dezvoltarea regională. Acest capitol prevede o serie de programe și măsuri menite să reducă disparitățile dintre Chișinău și restul țării.

Însă, trebuie să menționăm că realizarea acestor cinci obiective nu este posibilă fără asigurarea a altor două condiții:

- menținerea stabilității macroeconomice: nivelul inflației; ritmul de creștere economică etc.;

- consolidarea capacității administrației publice (această condiție are un rol primordial în procesul de implementare a unui document cum este PND).

La această etapă puteți face unele estimări asupra costurilor Planului Național de Dezvoltare? Ce surse de finanțare, interne și externe, vor fi atrase pentru realizarea acestui Plan?

În situația în care necesitățile sunt nelimitate, iar resursele sunt limitate, încercăm să aranjăm lucrurile în funcție de prioritate, adică să vedem care program este cel mai important și care poate să mai aștepte. Astfel, prioritățile vor fi prevăzute în Cadru de cheltuieli pe termen mediu (CCTM), elaborat anual de Ministerul Finanțelor pentru o perioadă de trei ani. CCTM include și creditele pe care le primește R. Moldova din străinătate. Adică, finanțarea acțiunilor prevăzute de PND se va face atât din surse interne, dar și externe - asistență financiară din partea partenerilor externi de dezvoltare.

Dar mai exact despre costurile totale ale PND vom putea vorbi în luna noiembrie-decembrie, când vor fi prezentate propunerile pentru Planul de Acțiuni.

În ce măsură elaborarea unui Plan Național de Dezvoltare contribuie la consolidarea ritmului de creștere economică a țării și, implicit, la creșterea bunăstării populației?

PND are un obiectiv major - sporirea bunăstării populației. În conformitate cu acest deziderat, nu ne propunem doar să creștem din punct de vedere economic. Este extrem de important ca această creștere să se reflecte în bunăstarea fiecărui cetățean în parte. O primă țintă este majorarea Produsului Intern Brut pe cap de locuitor.

Dar trebuie să menționez că PND va putea să contribuie la consolidarea creșterii economice doar în măsura în care va fi implementat eficient.

Elaborarea Planului Național de Dezvoltare este o

practică națională sau internațională? În ce măsură s-a ținut cont de situația altor țări la elaborarea acestui plan?

Planul Național de Dezvoltare este un document european și este elaborat mai ales în țările care au aderat în ultimii ani la Uniunea Europeană. Existența unor astfel de planuri este o condiție a UE pentru acordarea asistenței financiare.

Astfel, înainte de a purcede la elaborarea Planului Național de Dezvoltare a R. Moldova am examinat o serie de planuri similare din alte țări. Prin urmare, cred, că am reușit să elaborăm un document superior și calitativ. Spun asta pentru că am încercat să ne axăm pe viitor și să arătăm exact acțiunile ce urmează să fie realizate. Adică PND al R. Moldova este, mai mult de cât altele, un document foarte pragmatic.

Când va intra în vigoare acest document și când vom putea simți la modul practic primele sale beneficii?

PND este preconizat pentru perioada 2008-2011, deci va intra în vigoare la 1 ianuarie 2008. Totuși, trebuie să înțelegem că succesul politicilor incluse în document va fi foarte strâns legat de finanțarea acestor priorități precum și de modul lor de implementare. Fiindcă, uneori, dorim să obținem ceva însă nu avem specialiști în domeniu și atunci durează. În alte cazuri, avem nevoie de bani, însă, bugetul nu se schimbă peste noapte și iarăși e nevoie de timp. De aceea, cred că implementarea definitivă a acestui document și beneficiile generate vor putea fi simțite în timp.

Cetățeanul de rând cum poate participa la elaborarea PND, dar și la beneficiile ce rezultă din implementarea lui?

De fapt, cetățenii de rând deja au

participat la elaborarea documentului. Într-o primă etapă a procesului participativ, pe parcursul lunilor iunie-iulie, pe adresa electronică special creată - "...", am primit o serie de propuneri și comentarii din partea oamenilor. Multe dintre acestea se axau pe descrierea problemelor, dar au fost și propuneri de reabilitare a unor centre balneare, de exemplu.

Am fost surprinsă de faptul cât de exact cunoșteau subiectul discuțiilor cei implicați în procesul participativ (reprezentanții ONG-urilor, administrațiilor publice locale, profesori, medici).

Cei care nu au reușit să se implice în procesul participativ o vor putea s-o facă pe parcursul etapei a doua.

Una din proprietățile PND este sporirea competitivității economiei naționale. Care sunt viziunile Ministerului Economiei și Comerțului în acest sens?

Ministerul Economiei și Comerțului a fost principalul organ de coordonare în procesul de elaborare a Planului de Acțiuni și de aceea multe din politicile incluse în PND sunt corecte din punctul său de vedere.

Astfel, ne-am îndepărtat de la abordarea sectorială spre cea intersectorială pentru a vedea care sunt condițiile de dezvoltare necesare tuturor întreprinderilor. Ne-am propus continuarea reformei regulatorii, crearea unui cadru favorabil mediului de afaceri, asigurarea calității, dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii. În acest sens, a fost creată o subdiviziune subordonată MEC responsabilă de implementarea politicilor.

Desigur, sunt prevăzute și măsuri de îmbunătățire a practicilor manageriale, în special, în cadrul companiilor de stat.

Cum va arăta R. Moldova după finisarea PND?

Nu sunt prezicătoare, dar aș dori să cred din tot sufletul că Moldova va arăta exact așa cum este scris în viziunea strategică din PND. Adică va fi o țară reintegrată, o țară prosperă, cu servicii educaționale și de sănătate bune, unde investitorii vor să vină și producătorii au posibilitatea să-și exporte produsele; o țară cu oameni sănătoși, instruiți, cu o siguranță în ceea ce privește locul de muncă; o țară a cărei cetățeni muncesc acasă și nu în alte părți.

Cred că este posibil ca într-o perioadă de patru ani, cât durează PND, să ne apropiem de aceste obiective. În atingerea acestor obiective mult va depinde de lucrul tuturor autorităților publice, a întreprinzătorilor, a oamenilor de rând. Adică fiecare cetățean va trebui să se implice în acest proces, deoarece problemele abordate în PND sunt problemele fiecăruia din noi.

Interviu realizat de Irina LIPCANU

Cum să ne apărăm de secetă?

La această întrebare ar fi vrut să știe răspunsul mulți dintre producătorii agricoli care vara aceasta și-au văzut culturile pârjolite de secetă. Din cauza caniculei au fost afectate 80% din terenurile agricole, ceea ce a dus la micșorarea în jumătate a producției preconizate. Daunele provocate de lipsa precipitațiilor au fost evaluate la 1 miliard de dolari, adică jumătate din bugetul public național. Totuși, întrebarea care se impune acum este alta. Ce lecție am învățat din situația creată în acest an și cum vom putea lupta cu asemenea calamități pe viitor?

■ Irina LIPCANU

Salvarea este irigarea

SA "Minjir-Agro" din raionul Hâncești este una din puținele gospodării agricole ce a reușit, chiar și în acest an, să lupte, pațial, cu seceta. Gospodăria reunește 1 724 de hectare de pământ pe care localnicii cultivă porumb, grâu, mazăre, floarea soarelui, o suprafață de 60-70 ha fiind rezervată legumelor. Legumele sunt prelucrate chiar în localitate, la o minisectie de conserve ce produce în sezon peste 1 milion de borcane (compoturi, salate, marinade). Conservele sunt exportate în Federația Rusă, iar vreo 30% din producție sunt livrate în Germania sub marca unui producător neamț. Anual secția de conserve le aduce membrilor gospodăriei un venit de cel puțin 600 000 lei. Bani sunt utilizați pentru achitarea salariilor celor 400 de oameni angajați în gospodărie, dar și pentru procurarea materiei prime (fructe, verdețuri) de la agricultorii din satele vecine. Meritul acestei gospodării rezidă, astfel, în posibilitatea de a produce și a prelucra producția concomitent.

Anul acesta, însă, secția de conserve era la un pas de a se închide. Din cele 60 de ha cu legume erau irigate doar 14. Era necesar urgent un sistem de irigare pentru o suprafață mai mare care să poată salva culturile. Claudia Bunescu, directorul SA "Minjir-Agro" spune că s-a adresat în ultimul moment la Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare de unde a ajuns mai apoi la proiectul japonez 2KR. Deși s-a adresat abia în luna aprilie când toate mașinile erau vândute și se

Claudia Bunescu, directorul SA "Minjir-Agro" spune că din cauza secetei de pe cele 80 de ha de floarea-soarelui, vor fi recoltate 300 kg de semințe, în loc de 2,5 tone în mod firesc

părea că nu mai există nici o soluție, ea a insistat până când a fost ajutată și a obținut un sistem de irigare. "Agricultorii care într-adevăr vor să obțină ceva, obțin. Cu regret, avem puțini agricultori pricepuți. Majoritatea așteaptă ajutorul statului", spune Vasile Bumacov, directorul tehnic al proiectului 2KR.

Deși sistemul de irigare Bauer a fost instalat abia pe 3 iulie, când seceta era în toi, gospodăria "Minjir-Agro" a reușit să salveze 40 de ha cu legume. Ca rezultat, secția de prelucrare nu a fost închisă, iar o mulțime de oameni, inclusiv elevi, au avut de lucru. "Mai întâi am cules roșiile, după care am semănat

din nou castraveți. Acum culegem zilnic câte 3-4 tone de legume pe care secția de conserve le prelucraza", spune Claudia Bunescu. Tot ea ține să precizeze că dacă nu era sistemul de irigare, atunci pierderile ar fi fost colosale și gospodăria agricolă era practic ruinată.

Asemenea cazuri însă au fost puține în republică. Potrivit lui Ion Cuceinic de la Agenția Apele Moldovei, în total, anul acesta au fost irigate doar 31 000 ha din totalul de 144,6 mii ha de terenuri irigabile. Dar suma de 1 mlrd de lei cât se va obține în urma recoltării producției de pe aceste terenuri este incomparabilă cu cea de 1 mlrd USD cât s-a pierdut din cauza că celelalte suprafețe nu au fost irigate.

Revenind la exemplul societății "Minjir-Agro", dacă producția de legume de pe suprafața irigată a fost salvată, atunci celelalte culturi cerealiere, de pe o suprafață de peste 1500 de ha au fost prejudiciate. Lanul de floarea-soarelui pe care ni l-au arătat lucrătorii acestei gospodării, ca de altfel și multe alte lanuri din republică, se află într-o stare jalnică. „Pălăriile” de floarea-soarelui, și așa foarte mici, sunt umplute doar pe jumătate cu semințe, iar miezul semințelor este pe jumătate sec.

"De pe această suprafață de 80 ha de floarea-soarelui, cât avem aici, abia dacă vom strânge 300 kg de semințe. În mod firesc, ar fi trebuit

Asigurările în agricultură se mișcă, dar lent

O soluție de depășire a unor eventuale calamități naturale, de felul secetei din anul acesta, ar fi asigurarea riscurilor în agricultură. Deocamdată, o singură companie de asigurări, "Moldasig" SA, oferă această posibilitate.

Potrivit lui Ion Buza, manager direcția asigurări agricole, Moldasig, procesul asigurării riscurilor în agricultură decurge lent.

Deși anul acesta statul a anunțat că achită 80% din prima de asigurare, restul 20% fiind suportate de agricultori, numărul celor care se asigură rămâne oarecum mic, circa 150 de clienți pe an. "Asta deoarece noi nu avem cultura asigurărilor. Agricultorii le este mai convenabil să primească compensații de la stat, de cât să-și asume personal unele riscuri".

Claudia Bunescu, zice însă, că a încercat să-și asigure producția de secetă, dar mecanismul a fost foarte complicat. "Trebuia să merg la Serviciul Antigridină și să caut ce fel de precipitații au căzut în ultimii trei ani. Am considerat că nu este de datoria clientului să facă acest lucru", spune ea.

Potrivit lui Ion Buza, prețul pentru asigurarea riscurilor în agricultură este diferit și se stabilește în funcție de mai mulți factori - unde este amplasat terenul agricol, cât de mult este expus unui risc sau altuia. "Tariful se negociază cu fiecare client în particular".

În caz de pierderi, producătorul primește despăgubiri de asigurare care se calculează, la fel, în funcție de ce pierderi a suportat. "Anul acesta au fost încheiate doar vreo patru contracte pentru secetă, dintre care trei au fost deja despăgubite", spune Ion Buza.

"În general, cred că sistemul asigurărilor în agricultură are șanse mari în R.Moldova. Acest sistem se practică cu succes în toată lumea și noi nu descoperim America. Mai devreme sau mai târziu tot acolo vom ajunge", ne-a spus pe un ton hotărât managerul direcției asigurări agricole de la compania Moldasig.

Opinie

Veaceslav Cernica, analist:
"Agricultorii ar trebui să examineze și această posibilitate"

Consider că în agricultură putem vorbi mai mult despre controlul riscului, ca instrument al managementului, decât despre asigurarea producției propriu-zise.

Vorbind despre asigurare în caz de secetă, acest fenomen nu este atât de frecvent în Moldova, la fel ca și grindina, inundațiile, fenomene ce ar putea prejudicia într-o măsură foarte mare culturile agricole. De aceea pentru asigurători, ca exponenți ai mediului de afaceri care urmăresc un profit, cred că este avantajos. Principiul, de fapt, este următorul: oriunde este o pierdere, la o frecvență relativ redusă și imprezvizibilă, dar calculabilă, se poate vorbi despre asigurarea comercială.

Pentru agricultori cred că este avantajos, mai ales dacă ținem cont de condițiile actuale, când Guvernul a anunțat că subvenționează 80% din primele de asigurare în agricultură. Consider că ei ar trebui să examineze și această posibilitate.

să recoltăm 2,5 tone", îmi spune cu regret Nicolae Chițanu, conducătorul unității de producere "Codru" din cadrul SA "Minjir-Agro".

planul național
pnd
 de dezvoltare

Împreună -
 spre o viață mai bună

www.pnd.md

În zilele de vineri, la 19:40

în cadrul emisiunii „Bună seara” la Moldova 1 urmăriți dezbateri în direct asupra priorităților Planului Național de Dezvoltare.

Tema emisiunii de vineri, 21 septembrie este:
Reglementarea conflictului transnistrean și reintegrarea țării.

Și în 2008

Guvernul va menține cota de subvenționare de 80% pentru asigurările în agricultură

Guvernul va menține cota de subvenționare a 80 la sută din primele de asigurare a riscurilor de producere în agricultură și în anul 2008, a declarat premierul Vasile Tarlev într-un interviu acordat postului de televiziune Moldova 1.

R.Moldova "a creat la moment cel mai avantajos sistem de asigurare a riscurilor în agricultură din regiune. În ultimii trei ani statul a luat asupra sa acoperirea sau subvenționarea a 80% din suma primelor de asigurare", a

mai spus primul-ministru.

Pe de altă parte, Tarlev regretă că în acest an, la fel ca și în cel precedent, "nu a fost valorificată suma preconizată în aceste scopuri - 15 milioane lei".

În anul 2005, când a fost implementată legea privind subvenționarea asigurării riscurilor de producere în agricultură, din cele 5 mln de lei prevăzute în bugetul de stat au fost valorificate circa 200 mii lei, în anul 2006 din cele 15 mln lei au fost utilizate peste 6 mln de lei. Iar în acest an au

fost cheltuite 7 milioane de lei pentru subvenționarea primelor de asigurare.

"Acest sistem de asigurare este implementat al treilea an și ca orice lucru nou este cu precauție acceptat populației. Dar, din câte cunosc, experiență amară a acestui an i-a determinat pe mulți producători agricoli să-și schimbe atitudinea față de asigurare", a mai spus premierul. Potrivit acestuia, este necesară o schimbare de mentalitate a producătorilor agricoli, prin informare.

Guvernul intenționează să accelereze în continuare procesul de creare "a unui sistem eficient de asigurare a culturilor agricole".

Pierderile în agricultură, provocate de seceta severă, sunt estimate la 12 milioane de lei (1 mlrd USD). Anterior producători agricoli au declarat că țaranii ezită să-și asigure riscurile de producere din cauza că nu au bani și că mecanismul de asigurare este birocratizat, iar actele normative sunt adoptate cu mare întârziere.

"Pe de o parte, prima de asigurare este destul de mare, iar pe de altă parte, companiile de asigurare cer achitarea primei sută la sută, promițând că vor întoarce 80% din plăți după ce statul va face transferurile respective. Ar fi normal ca țaranul să plătească doar 20% din prima de asigurare. Altfel este nevoie să bată pragurile birocratilor pentru a-și scoate banii", afirmă Mihail Vronschi, președintele Asociației Producătorilor Agricoli din regiunea Bălți.

Franța este dispusă să ofere asistență agricultorilor din Republica Moldova

Franța este dispusă să ofere asistență Republicii Moldova în vederea preluării experienței franceze în asigurarea calității produselor agricole și dezvoltarea marketingului agricol, a anunțat Pierre Andrieu, ambasadorul Franței la Chișinău, în cadrul unei întreveneri cu Marian Lupu, președintele Parlamentului moldovean.

Potrivit unui comunicat al Serviciului de presă al legislativului, în cadrul întrevenerii s-a convenit asupra unei vizite în R.Moldova a unui grup de experți francezi în domeniu în vederea familiarizării agricultorilor moldoveni cu practicile franceze.

Marian Lupu, de asemenea, a solicitat asistența Franței în obținerea de către RM a preferințelor comerciale autonome. "Republica Moldova a întreprins deja pașii necesari pentru a beneficia de acest important regim, care, în opinia spicherului moldovean, va stimula creșterea volumului exporturilor moldovenesti pe piețele europene, va facilita inițierea unor noi oportunități de afaceri cu parteneri europeni și va contribui la procesul de reintegrare teritorială a țării".

Totodată, Marian Lupu a subliniat faptul că stabilirea unor contacte între comunitatea de afaceri din Republica Moldova și partenerii din Uniunea Europeană va contribui esențial la preluarea de către agenții economici autohtoni a culturii europene de afaceri.

Cum să ne apărăm de secetă?

►► pag.3

În total, gospodăria a investit anul acesta aproape 3 mil. de lei în suprafețele cultivate cu cereale, dar abia dacă își va recupera jumătate din cheltuieli. "Cea mai mare greșală este că au fost distruse sistemele de irigare. Dacă aveam irigare, atunci obțineam o rentabilitate de vreo 40%", spune Claudia Bunescu. Cu atât mai mult, precizează ea, că infrastructura subterană de irigare (țevi de pompare și transport a apei) s-a păstrat și este necesar să fie reutilitate doar cele de la suprafață.

Se impune un Program Național de Irigare

Generalizând, situația sistemelor de irigare este aceeași în toată republica. După cum ne-a comunicat și expertul "IDIS Viitorul", Viorel Chivriga, în condițiile anului curent problemele provocate de secetă erau inevitabile. "Lipsa sistemelor de irigare este o problemă acută a agriculturii moldovenești. În timpurile sovietice noi am avut suprafețe irigabile de sute de mii de ha, dar toate au fost distruse în timpul privatizării".

Potrivit expertului, la această etapă se impune un program național care să prevadă atât reabilitarea sistemelor de irigare existente, cât și construcția celor noi. Totodată, este necesară o politică de susținere a producătorilor agricoli la achiziționarea și instalarea tehnicii de udare, în special, dezvoltarea irigației la scară mică.

Potrivit responsabililor de la MAIA și Agenția "Apele Moldovei", la etapa actuală există un Program de reabilitare a sistemelor de irigare ce prevede irigarea, până în anul 2015, a celor 144 de mii de hectare irigabile. Pentru aceasta e nevoie de a investi anual de la 50 până la 100 mil. de lei. Concomitent, statul preconizează să contribuie la implementarea sistemului de irigare prin picurare, asumându-și obligația de a subvenționa o parte din cheltuieli. În programul de extindere a terenurilor irigate se mai prevede ca, până în anul 2025, această suprafață să atingă cifra de 600 mii de hectare, adică o treime din tot pământul arabil din R. Moldova. Aceasta înseamnă că trebuie să fie construite sisteme de irigare noi, pentru o suprafață de 474 000 de hectare. Costul lucrărilor sunt evaluate de către specialiștii "Apele Moldovei" la 47 mlrd. lei. Acești bani urmează să fie obținuți din bugetul de stat, credite, mijloacele financiare ale agențiilor economice și finanțări neramburabile ale partenerilor externi.

Este de menționat că în ultimii ani la

renovarea sistemului de irigare au contribuit și structurile europene. În 2005-2006 "Apele Moldovei" a obținut două finanțări neramburabile în sumă de 32 mil. de lei de la Comisia Europeană, grație cărora a fost posibilă extinderea suprafețelor irigate cu 11 mii de hectare și renovarea a 15 stații de pompare.

Agricultorii trebuie să gândească altfel

Mihai Pencov, director-general adjunct al Agenției "Apele Moldovei", spune că pentru a reuși irigarea terenurilor agricole preconizate este necesar să fie soluționate alte două probleme de bază. Prima - să fie asigurați cu instalații de irigare agenții economici. Cum anume? Pencov spune că fermierii care au o situație mai bună pot să-și cumpere instalațiile pe banii proprii, iar ceilalți o pot face prin atragerea investițiilor sau prin leasing. "E important ca ei să conștientizeze necesitatea irigării". A doua este necesitatea construcției fabricilor de prelucrare a materiei prime. "În prezent este foarte greu să-l convingi pe țaran să investească în tehnologii performante, inclusiv în irigare, dacă el nu are unde să-și vândă producția", spune Mihai Pencov.

Claudia Bunescu, directorul SA "Minjir-Agro" a confirmat, între altele, necesitatea unor asemenea reforme pentru relansarea agriculturii pe termen lung. Ea spune că în vecinătatea satului Mingir, de exemplu, nu există nici o fabrică unde oamenii și-ar putea prelucra producția. "Noi prelucram produsele agricole din toate satele vecine. Vin bătrâni prin ploaie, prin frig cu câteva kilograme de usturoi sau verdețuri pe care le achiziționăm noi. Iată la ce am ajuns! Nu există o industrie de prelucrare care să-l motiveze pe agricultor să producă și, eventual, să investească".

Totodată, adaugă Claudia Bunescu, gospodăria ei ar dori să se dezvolte, există chiar planuri concrete de construcție a unei fabrici noi, cu un potențial de prelucrare a fructelor și legumelor de 3 ori mai mare, dar este foarte complicat să achiziționeze utilajele necesare. "Am încheiat deja un contract cu o firmă ungurească de la care vom procura utilaj în valoare de 480 000 de euro. Însă, este o sumă foarte mare și suntem în căutare de investiții. Agenții economici străini nu vor să investească în Moldova,

iar creditele oferite de bănci sunt scumpe, rata dobânzii fiind foarte înaltă".

Ajutorul Guvernului este indispensabil

În aceste condiții, spune producătoarea, deși este mereu în căutare de noi surse de finanțare și nu agreează ideea cerșitului de la stat, ajutorul acestuia este indispensabil. "Ar fi necesară compensarea dobânzilor la credite sau subvenționarea tehnicii agricole, inclusiv a utilajelor industriale și a sistemelor de irigare. Pentru că toate sunt interdependente, dacă urmăm o dezvoltare durabilă a agriculturii", conchide ea.

"Totodată, sunt necesare și alte proiecte de felul 2KR, care să ofere în leasing, în condiții avantajoase, utilaje pentru prelucrarea producției agricole și sisteme de irigare". Deocamdată, prin intermediul 2KR au achiziționat sisteme de irigare circa 150 de agricultori.

"De altfel, susține și Vasile Bumacov, directorul tehnic al proiectului, dezvoltarea unor astfel de programe este indispensabilă pe viitor. Vom ajunge să primim bani de la instituțiile financiare externe, dar nu vom avea programe prin care să-i absorbim", spune specialistul.

În fiecare zi de marți la orele 7:30 pe 100.5 FM sau 873 AM la Radio Moldova ascultați emisiunea
SCERS - pași spre o viață mai bună
 Pentru a pune întrebări invitațiilor din studiu
 apelați telefoanele:
 280280, 280506 sau 221121
 Spune-ți părerea - opinia ta contează!
www.scers.md